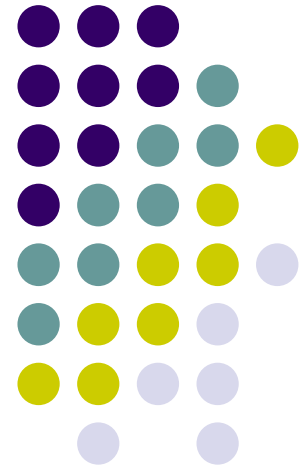

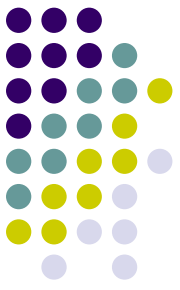
«Μύθοι» και αλήθειες(;) του γάμου: κοινωνιοψυχολογική προσέγγιση

Βασίλης Παυλόπουλος
Τομέας Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Στο συμπόσιο «Στενές διαπροσωπικές σχέσεις»,
συνέδριο «Ψυχολογία και Κοινωνία»,
Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα, 16-21 Μαΐου 2005

Τι είναι οι μύθοι του γάμου;

- Ορίζονται ως κοινώς αποδεκτές πεπιοθήσεις για το γάμο και την οικογένεια, οι οποίες δεν στηρίζονται σε πραγματικά γεγονότα.
- Βασίζονται στη γνωστική κατηγοριοποίηση, την υπεραπλούστευση και τη γενίκευση.
- Ενσωματώνονται στις κοινωνικές αναπαραστάσεις των αντίστοιχων θεσμών, δηλ. αφορούν συστήματα αξιών, πεπιοθήσεων και πρακτικών, τις οποίες οι άνθρωποι χρησιμοποιούν για να επικοινωνήσουν.

Γιατί υπάρχουν οι μύθοι του γάμου;

- Το περιεχόμενό τους αντανακλά παραδοσιακές οικογενειακές αξίες. Αποτελούν μια νοερή σύλληψη του κοινωνικά επιθυμητού.
- Σε γνωστικό επίπεδο, ενισχύουν τις «δυνάμεις της έλξης» και αντιμάχονται τα «εμπόδια» της σχέσης.
- Σε συναισθηματικό επίπεδο, τροφοδοτούν τους συντρόφους με θετικά συναισθηματικά αποθέματα.
- Σε πρακτικό επίπεδο, αποτελούν χρηστικούς οδηγούς συμπεριφοράς.

Γιατί υπάρχουν οι μύθοι του γάμου;

- Η πολιτισμική διάσταση των μύθων του γάμου:
 - ✓ Έρωτας και ατομικιστικές-συλλογικές αξίες.
 - ✓ Η αμφισβητούμενη οικουμενικότητα της έννοιας του έρωτα.
 - ✓ Διαπολιτισμικές διαφορές στην τάση για αποδοχή συγκεκριμένων πεποιθήσεων για το γάμο.
 - ✓ Η αναπαραγωγή των μύθων μέσω της κοινωνικοποίησης και του επιπολιτισμού (π.χ. μέσα μαζικής επικοινωνίας).

Ποιες συνέπειες έχουν οι μύθοι του γάμου;

- Δημιουργούν μη ρεαλιστικές προσδοκίες, η συχνά αναπόφευκτη διάψευση των οποίων επηρεάζει αρνητικά το επίπεδο ικανοποίησης των συζύγων.
- Υπονομεύουν την επίτευξη ταυτότητας της σχέσης ή προωθούν μια δοτή, κοινωνικά αποδεκτή ταυτότητα.
- Διαμορφώνουν αντιφατικές στάσεις και προσδοκίες σε ενδοατομικό επίπεδο, οι οποίες υποσκάπτουν την αυτοαντίληψη και την ποιότητα της επικοινωνίας.

Εννοιολογικό περιεχόμενο ορισμένων μύθων του γάμου

(% αποδοχής. Παυλόπουλος, 2003)

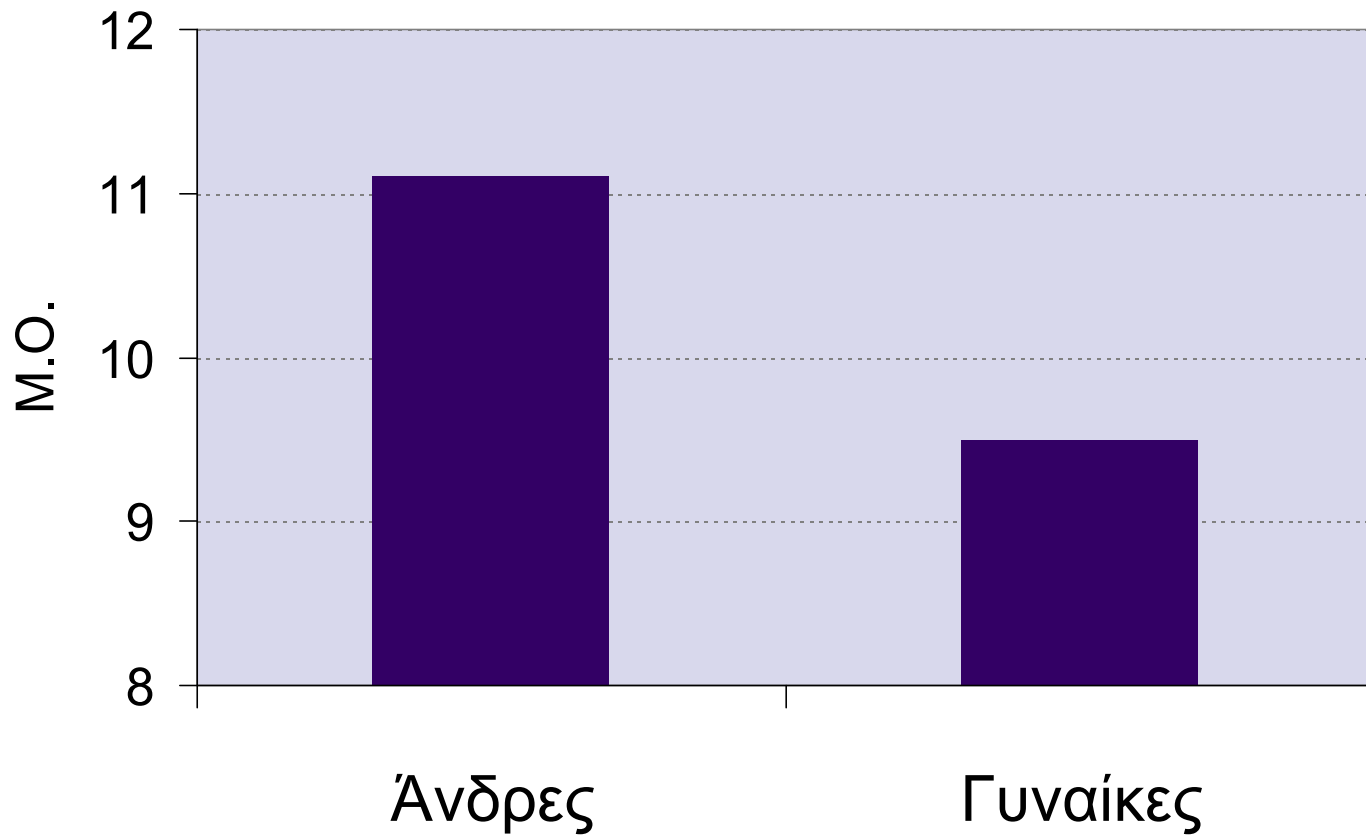
- 97** Για να αλλάξει ένας σύζυγος συμπεριφορά πρέπει πρώτα να νιώσει άνετα με τον/τη σύντροφό του
- 92** Τα ζευγάρια που έχουν παιδιά είναι καλύτερο να μη χωρίζουν
- 88** Η απόκτηση παιδιού αυξάνει την ικανοποίηση των συζύγων
- 86** Αν υπάρχει αγάπη, ο ένας σύντροφος γνωρίζει από ένστικτο της ανάγκης του άλλου
- 85** Η γυναίκα είναι πιο ικανοποιημένη όταν εργάζεται, παρά όταν είναι μόνο νοικοκυρά
- 65** Όταν η γυναίκα εργάζεται, ο σύζυγος αναλαμβάνει τις μισές δουλειές του σπιτιού

Παράγοντες που συνδέονται με τους μύθους του γάμου (Παυλόπουλος, 2003)

- Δημογραφικές μεταβλητές:
 - ✓ Φύλο
 - ✓ Ηλικία
 - ✓ Επίπεδο εκπαίδευσης
 - ✓ Οικογενειακή κατάσταση

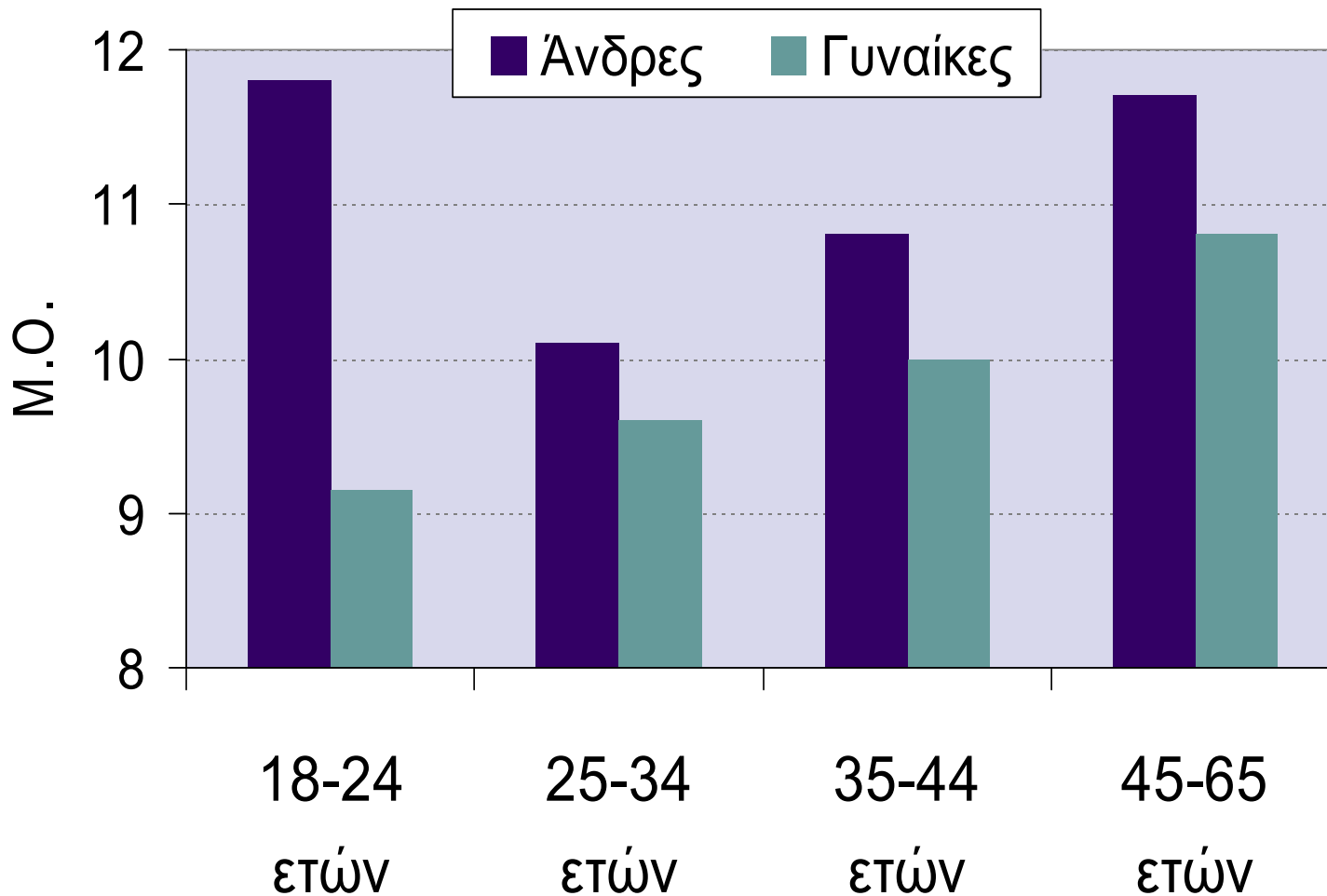
Μέσοι όροι συμφωνίας με τους μύθους του γάμου ως προς το φύλο

ANOVA

$F(1, 228) = 16.78,$
 $p < .001$

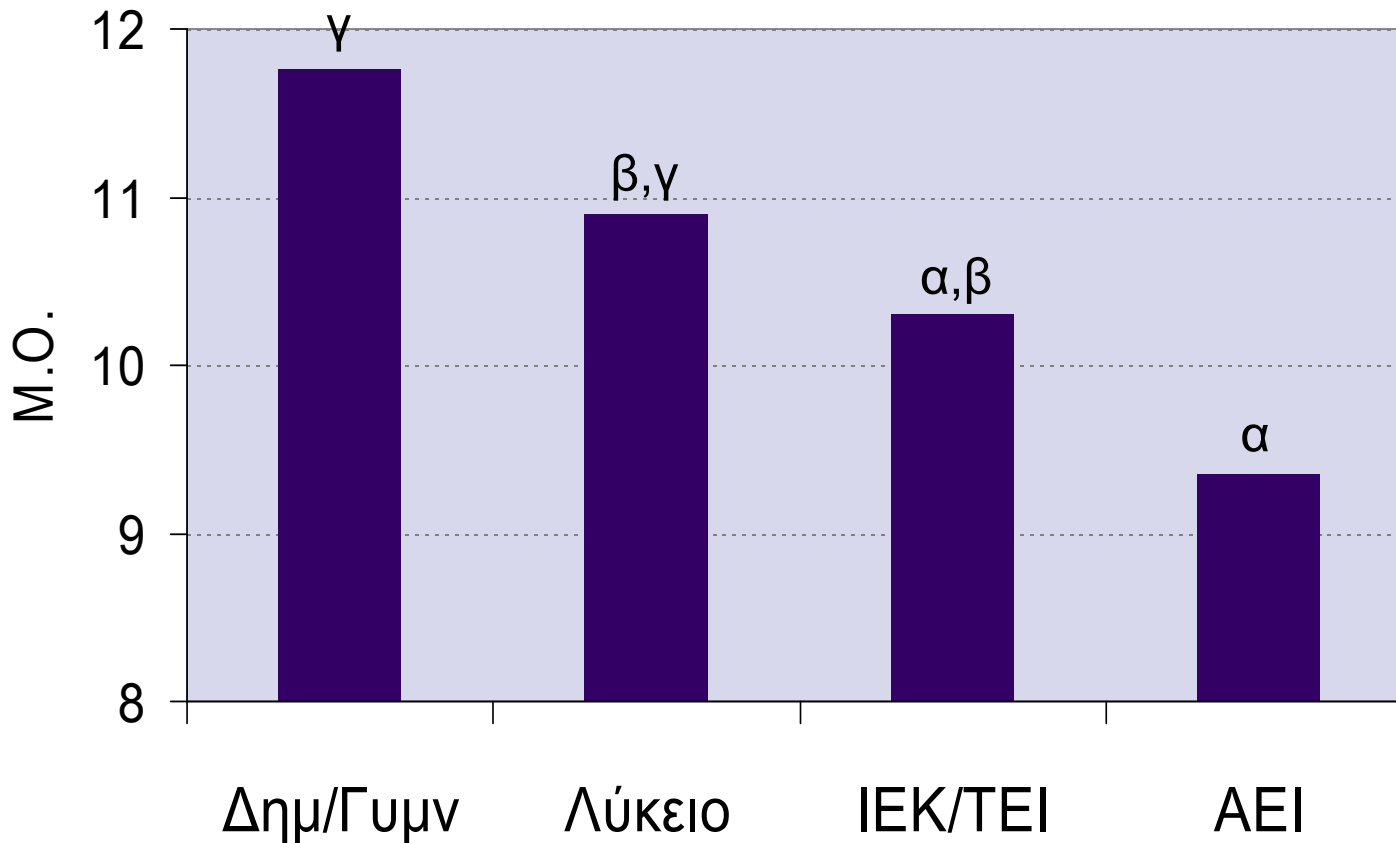
Μέσοι όροι συμφωνίας με τους μύθους του γάμου ως προς την ηλικία και το φύλο

ANOVA

$F(3, 221) = 2.74,$
 $p < .05$

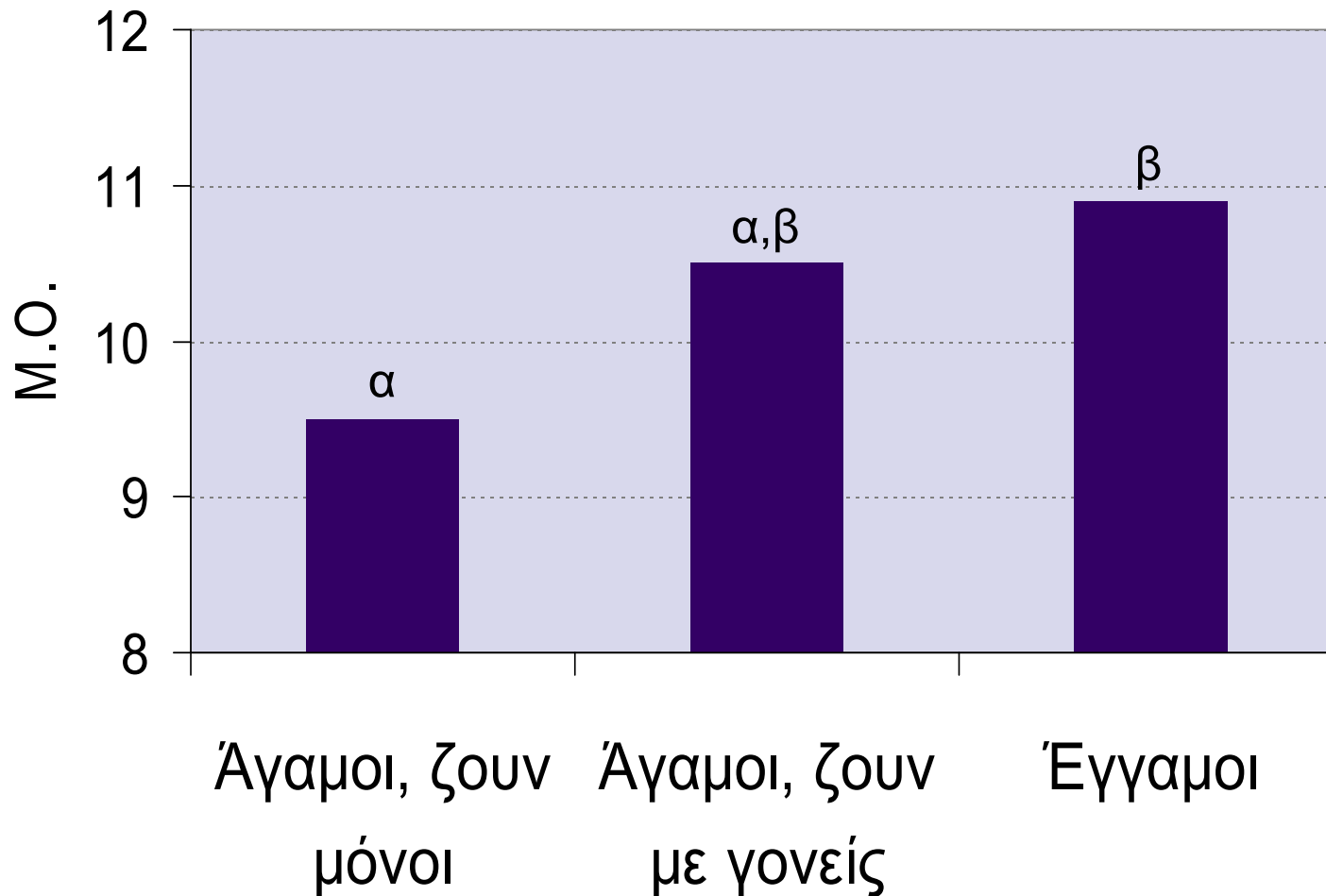
Μέσοι όροι συμφωνίας με τους μύθους του γάμου ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης

ANOVA

$F(3, 226) = 11.08,$
 $p < .001$

Μέσοι όροι συμφωνίας με τους μύθους του γάμου ως προς την οικογενειακή κατάσταση

ANOVA

$F(2, 227) = 3.46,$
 $p < .05$

Παράγοντες που συνδέονται με τους μύθους του γάμου

(Παυλόπουλος, 2003)

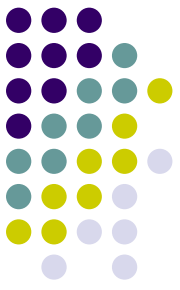

- Ψυχολογικές μεταβλητές:
 - ✓ Οικογενειακές αξίες (Γεώργας, 1986, 1991)
 - Ιεραρχικοί ρόλοι του πατέρα και της μητέρας
 - Υποχρεώσεις των γονέων προς τα παιδιά
 - Οικογενειακές σχέσεις και φιλότιμο
 - ✓ Ικανοποίηση από την πατρική οικογένεια (Fowlers & Olson, 1993)
 - Συνοχή
 - Προσαρμοστικότητα
 - Ρόλοι και όρια

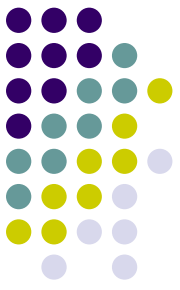
Ιεραρχική ανάλυση παλινδρόμησης για τη στατιστική πρόβλεψη των μύθων του γάμου

	β	p
Βήμα 1 ($\Delta R^2 = .02$)		
Οικογενειακή κατάσταση		
Οικογενειακή κατάσταση	.15	< .05

Ιεραρχική ανάλυση παλινδρόμησης για τη στατιστική πρόβλεψη των μύθων του γάμου

	β	p
Βήμα 2 ($\Delta R^2 = .15$)		
Δημογραφικοί παράγοντες		
Επίπεδο εκπαίδευσης	-.31	< .001
Φύλο	.19	< .01

Ιεραρχική ανάλυση παλινδρόμησης για τη στατιστική πρόβλεψη των μύθων του γάμου

	β	p
Βήμα 3 ($\Delta R^2 = .10$)		
Οικογενειακές αξίες		
Επίπεδο εκπαίδευσης	-.20	< .001
⇒ Ιεραρχικοί ρόλοι πατ.-μητ.	.20	< .001
⇒ Οικογεν. σχέσεις & φιλότιμο	.18	< .01
⇒ Υποχρεώσεις γονέων	.13	< .05

Ιεραρχική ανάλυση παλινδρόμησης για τη στατιστική πρόβλεψη των μύθων του γάμου

	β	p
Βήμα 4 ($\Delta R^2 = .02$)		
Ικανοποίηση από πατρική οικογένεια		
Επίπεδο εκπαίδευσης	-.21	< .01
Ιεραρχικοί ρόλοι πατ.-μητ.	.20	< .01
Οικογεν. σχέσεις & φιλότιμο	.17	< .05
⇒ Συνοχή	.17	< .05
⇒ Προσαρμοστικότητα	-.12	< .05

Αντί συμπεράσματος...

- Δύο ερμηνευτικά ρεπερτόρια για το γάμο:
 - ✓ ρομαντικό (ο γάμος θεωρείται ως συνδυασμός προσωπικής ευτυχίας και αμοιβαίας ανιδιοτελούς συνεισφοράς), και
 - ✓ ρεαλιστικό (έγγαμη σχέση πιο απελευθερωμένη από συμβάσεις, αλλά και γι' αυτό πιο ασταθής και εύθραυστη).
- Η συμπληρωματική σχέση των δύο ρεπερτορίων αποτελεί την ίδια την ουσία μιας τόσο πολύπλοκης σχέσης, όπως είναι ο γάμος.

ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΔΕΝ ΧΩΡΑΝΕ ΕΓΟΙΣΜΟΙ ΚΑΙ
ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΕΣ! ΟΤΑΝ ΑΓΑΠΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ,
Ο,ΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΣΟΥ ΚΑΝΕΙ Ο ΑΛΛΟΣ ΤΟ ΔΕΧΕΣΑΙ
ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΝΙΩΣΕΙΣ ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΜΟ.

ΤΙ ΝΑ ΣΟΥ ΠΩ, ΡΕ ΡΕΖΙΛΙΣ;
ΘΑ ΣΕ ΕΦΤΥΝΑ ΣΤΗ
ΜΟΥΡΗ...

... ΑΛΛΑ ΦΟΒΑΜΑΙ ΜΗΠΩΣ
ΜΕ ΕΡΩΤΕΥΤΕΙΣ!

Apkäs